

מלחמה ושלום

ראש המוסד לשעבר שבתאי שניט, חבר ועדת ההיגוי של 'מפקדים לתמך ביטחון ישראל'

הננס

השנתי האחרון של מכון המחקר INSS (פברואר 2018) סיכם את מצבה של ישראל לרגל 70 שנה לייסודה, במשפט: "המאון האסטרטגי של ישראל כיום הוא אחד הטובים מנא הויוסדה". אבל, ותמיד יש אבל, "שולי הביטחון" של ישראל צרים. בסביבה עתירת סיכונים הסלמה בלתי צפויה, על ישראל לנצל את מצבה האסטרטגי המשופר כדי להרחיב שוליים צרים אלה, שכן במזרח התיכון כידוע אין הודמנות שנייה. מנא הכנס הג'ל אכן חלה הסלמה שלא נצפתה. ענה היא יורה ורתחה; בגבול הלכנות המתח עלה; ביו"ש מסתמך גל טורו חדש; ירח הדבש עם הרוסים הסתיים; חופש הפעולה שלנו בסוריה הגובל ואיראן נכבה נתיב אספקה ישיר מטהון לחזבאללה בלבנון.

המאון האסטרטגי הג'ל תקף אבל במלחמה שבין המלחמות, מדיניות ההכלה שלנו עולה לנו ביקור בתחום ההרתעה. את שולי הביטחון ניתן להרחיב בשתי דרכים:

האחת - להתחמק עם האווננים ולנבנת "קיר ברזל", או אם תרצו בונקר או גט, כשבמקדם או במאוחר נידרד לעימות צבאי נוסף. זה מה שלצערנו מתרחש לנגד עינינו. השנייה - ליוזם מהלך מדיני אל מול השות הפלסטינית, שראשיתו בהידברות מחדשת, כי כשיש דיבור יש סיכוי שהתנחולים יידומו. חמומי המוח בינינו יאמרו מן הסתם שמדובר ברעיון הזוי, שכן באווריה ציבורית של פעמי משחי, דיבור עם האויב משבית שמחה.

הכאוס המזרח התיכני מהווה שעת רצון ליצירת מזרח תיכון שונה, החייב לכלול פתרון לסכסוך הישראלי-פלסטיני. גבולות המזרח התיכון, שנקבעו ב-1946 על ידי צרפת ובריטניה, שרדו 100 שנה. מהפכות "האביב הערבי" האיצו את התפרקות הסדר הישן במרד נגד משטרים טוטליטריים ובעד המדינה הדמוקרטית. מהפכות אלה כשלו בהבאת דמוקרטיה,

אך קעקעו משטרים ואתגרו גבולות ישינם, כפי שבא לידי ביטוי בעיראק, בסוריה, בלבנון, בתימן ובתופעת דאעש ויומרתו לכינון חליפות חוצת גבולות. ההתייצבות היחסית בכמה מהמדינות המדממות ותבוסת דאעש מסמלות פרק חדש של הגדרת גבולות במזרח התיכון. עיצוב הגבולות החדשים ייארך לדעתי בין מחצית עשור לעשור והוא מהווה זמן זמן שבו אפשר וצריך לפתור את הסכסוך עם הפלסטינים כחלק מהארכיטקטורה העתידית של המזרח התיכון.

קל פון קלאוביץ ניסח את הרעיון שהמלחמה היא המשך המדיניות באמצעים אחרים. המשואה והפוכה תקפה לא פחות: המדיניות במלחמה המלחמה באמצעים אחרים. ברם, האסטרטגיה הישראלית היא חדי ממדיתי: מהפעלת כוח ליותר כוח. מחקנו את המשגים "דיפלומטיה", "משא ומתן", "דו-קיום" ו"שלום". על הווקטור ההיסטורי יש רק מלחמה, הנמשכת יותר מ-150 שנה,

למעט שלשה האינטרוולים של הסכמי השלום עם מצרים וירדן והסכם אוסלו.

אני מאמין שאחרי 70 שנה ראוי לסיים את מלחמת השחרור ולהביא להסדר שלום. הסכסוך לא יסתיים על ידי הפעלת כוח, אלא רק כאשר בצד הרתעה הנשענת על עוצמתו הביטחונית נפעיל תבונה מדינית ליצירת תנאים לחידוש המשא ומתן ולהצלחתו. מטיבו של משא ומתן שהוא מבוסס על הצורך להתפשר, והפשרה היחידה שיש לה סיכוי גלומה בפתרון שתי המדינות.

התרומה לביטחוננו הגלומה בהתקדמות עם הפלסטינים ובהשתלבות אזוורת מייחבת בלימת רעיון העוועים של סיפוח, אשר יסתום את הגולל על היפרדות בין שני העמים ויביא למאבק דמים מתמשך בגבולות מדינה אחת. יש לעצור את הקיצונים המעטים הגוררים מדינה שלמה אל חידולן החוון הציוני. ●

הסכסוך לא יסתיים ע"י הפעלת כוח, אלא רק כאשר בצד הרתעה נפעיל תבונה מדינית ליצירת תנאים לחידוש המשא ומתן

נתניהו וראש המוסד, אבי גולן // צילום: לע"מ